

30 РОКІВ ФММ: ДАТИ, ПОДІЇ, ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

«Народ, який не знає або забув своє минуле, не має майбутнього!» (Платон, 427 (428) – 347 (348) до н. е., давньогрецький філософ). Факультет менеджменту та маркетингу НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» відзначає своє 30-річчя! Дозвольте привітати професорсько-викладацький склад, навчально-допоміжний персонал, студентів, аспірантів і докторантів, випускників, тих, хто співпрацює з нами, наших друзів з України та багатьох країн світу з цією подією в історії факультету! Ваш покірний слуга взяв на себе сміливість звернутися до вас з тих міркувань, що має певне відношення до витоків створення ФММ, до його розвитку упродовж цих трьох десятиліть. ФММ виконує в КПІ двояку функцію: по-перше, забезпечує економіко-управлінську підготовку інженерів, по-друге, здійснює підготовку економістів різного профілю для потреб національної економіки та економік інших країн. Нагадаємо, що економічна теорія майбутнім інженерам викладалася кафедрою політичної економії упродовж 1934-1988 рр. Завідувачами кафедри були А.Л. Белаківський, М.С. Король, В.І. Нежелський, Г.І. Ніжинський, М.П. Панченко. Економічно-організаційна підготовка інженерів бере свій початок з 1937 р., коли була заснована кафедра організації виробництва та економіки промисловості. У 1976 р. кафедра була перейменована у кафедру економіки та організації виробництва. У різні роки кафедру очолювали І.Е. Розенберг, І.М. Балакін, М.М. Лич, А.Е. Розенплентер.

«Починайте робити все, що ви можете зробити – і навіть те, про що можете хоча б мріяти. У сміливості геній, сила та магія (Йоганн Вольфганг Гете, 1749–1832 рр., німецький поет, філософ). Наприкінці 80-х років минулого століття в країні відбулися докорінні зміни в політичній і економічній системі. Їх необхідність викликана погіршенням економічної ситуації, стійким спадом виробництва, науково-технічним відставанням від розвинених держав. Реформи спрямовувалися на розширення самостійності підприємств, впровадження госпрозрахунку та самофінансування, роздержавлення та приватизацію, інтеграцію у світовий ринок. Втілювалися у життя рекомендації «Вашингтонського консенсусу» (1989 р.), пов'язані з посиленням значення ринкових сил, зниженні ролі державного сектора в економічній системі. Час вимагав нових підходів у підготовці економістів.

У 1988 р. на одному із засідань кафедри економіки та організації виробництва заступник завідувача кафедри доц., к.х.н. В.Д. Немцов звернувся до 59 викладачів з питанням стосовно бажаних перейти на кафедру управління виробництвом, яка щойно створювалася. Підняли руки згоди, висловлюючи намір залучитися до нововведення: В.Д. Немцов, Л.В. Антонова, В.Г. Герасимчук, Л.Є. Довгань, Л.Г. Зубенко, А.О. Мілай, О.Ю. Мінкін, В.Ф. Находов, М.Ф. Савенко, П.П. Семілетов, Л.Г. Смоляр, С.П. Чернишов. Розпочався процес нового напрямку підготовки спеціалістів-управлінців під дещо незвичною для того часу назвою – «менеджер». Рішенням Вченої ради КПІ від 07.10.1991 р. кафедра отримала нову назву – кафедра менеджменту. Ініціативи В.Д. Немцова знайшли своє продовження у 1992 р. щодо доцільності створення факультету менеджменту та маркетингу. 31.03.1992 р. останнім наказом по КПІ ректор П.М. Таланчук затвердив відкриття ФММ. Наступного дня, 01.04.1992 р., П.М. Таланчук вже обіймав посаду міністра освіти і науки незалежної України. ФММ формувався на базі кафедр економіки та організації виробництва, політичної економії та управління виробництвом (менеджменту).

У результаті реформування структура ФММ виглядала наступним чином:

- кафедра економіки та організації машинобудівного виробництва (зав. каф. А.Е. Розенплентер, 1976-1998 рр.; В.Г. Герасимчук, 1998-2002 рр.). У зв'язку з відкриттям спеціальності «Міжнародна економіка» у 2002 р. кафедра була перейменована на кафедру міжнародної економіки (зав. каф. В.Г. Герасимчук, 2002-2009 рр.; О.А. Гавриш, 2009-2015 рр.; С.В. Войтко, з 2015 р.);

- кафедра менеджменту (зав. каф. В.Д. Немцов, 1988-2007 рр., Ю.В. Каракай, 2007-2009 рр.; В.В. Дергачова, з 2009 р.);

- кафедра економіки та організації радіоелектронного виробництва (зав. каф. В.Є. Богданюк, 1991 - 2002 рр.). У 2002 р. кафедра змінила назву на кафедру теоретичної та прикладної економіки (зав. каф. Г.К. Яловий, 2002-2015 рр.; І.М. Крейдич, 2015-2021 рр.). У 2021 р. кафедра увійшла до складу новоствореної на базі кафедри математичного моделювання економічних систем кафедри економічної кібернетики (зав. каф. К.О. Бояринова);

- кафедра економіки і організації промислових технологій та енергетики (зав. каф. П.В. Круш, 1992-2021 рр.; С.О. Тульчинська, з 2021 р.). У 2001 р. кафедра перейменована на кафедру економіки та підприємництва;

- кафедра промислового маркетингу (зав. каф. В.Ф. Шудра, 1991-1992 рр., А.О. Старостіна, 1992-2002 рр., С.О. Солнцев, з 2002 р.);

- кафедра математичного моделювання економічних систем (зав. каф. В.І. Іваненко, 1991-2003 рр.; В.О. Капустян, 2003-2021 рр.; Н.В. Семенченко, 2021-2022 рр.; К.О. Бояринова, з 01.02.2022 р.).

У 2002-2007 рр. ФММ очолював д.е.н., проф. В.Г. Герасимчук. Значно розширилися міжнародні зв'язки, насамперед, з провідними університетами країн Східної та Центральної Європи. Викладачі факультету брали активну участь у парламентських слуханнях з актуальних питань розвитку національної економіки. Засновано «Економічний вісник НТУУ «КПІ». Розширилася географія проведення міжнародних науково-практичних конференцій з ініціативи ФММ КПІ. Упродовж 2007-2021 рр. деканом ФММ був д.т.н., проф. О.А. Гавриш. Відкрита спеціалізована вчена рада Д 26.002.23. У 2021 р. факультет очолила д.е.н., проф. М.О. Кравченко.

ФММ є одним з кращих факультетів КПІ у багатьох напрямках науково-педагогічної діяльності. Передові позиції у рейтингу кафедр університету упродовж багатьох років займають кафедри математичного моделювання економічних систем (нині – кафедра економічної кібернетики), кафедра міжнародної економіки. У період 1980-2022 рр. серед лауреатів щорічної премії КПІ за кращі підручники, навчальні посібники, монографії – викладачі й економічного напрямку (ФММ): 1) 1980 р.: Лыч Н.М., Розенплентер А.Э., Фиалко Г.А. Экономика машиностроительной промышленности. Киев: Выща школа, 1972. 256 с.; 2) 1997 р.: Герасимчук В.Г. Маркетинг: теория і практика : навч. посібник. К.: Вища школа, 1994. 327 с.; Герасимчук, В. Г. Развитие предприятия: диагностика, стратегия, эффективность: монография. К.: Вища школа, 1995. 266 с.; 3) 2003 р.: Немцов В. Д., Довгань Л. С. Стратегический менеджмент: навч. посібник. К.: Экспрес-Поліграф, 2002. 560 с.

Значний внесок у становленні та подальшому розвитку ФММ зробили: С.В.Войтко, Л.Ю. Гальчинський, Л.Є. Довгань, М.П. Дорошенко, Ж.М. Жигалкевич, О.В. Зозульов, В.І. Іваненко, В.О. Капустян, В.А. Кармазін, О.О. Комяков, М.А. Корж, В.І. Кривда, П.В. Круш, О.А. Підлісна, М.П. Панченко, В.С. Сичов, Л.Г. Смоляр, М.А. Чайковська, А.Т. Чернявський, В.В. Янковий та ін.

«Вічним законом нехай буде: вчити і вчитися всьому через приклади, настанови та застосування на ділі» (Ян А. Коменський, 1592 – 1670 рр., чеський філософ, педагог-гуманіст). Нинішнього року прийнято рішення про проведення загальнофакультетської конференції, яка об'єднує головні напрями наукових досліджень професорсько-викладацького складу. Пленарні засідання продовжуються дискусіями у відповідних секціях, закріплених за кожною кафедрою. Базовою кафедрою проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи» визначена кафедра менеджменту. Таке рішення цілком логічне з наступних міркувань. На початку створення ФММ автор цих рядків запропонував ідею проведення всеукраїнської конференції з управлінської проблематики на базі КПІ. Важливим фактором було те, що Фахову раду з менеджменту МОН України очолював В.Д. Немцов, тобто КПІ певний час формував ідеологію підготовки менеджерів у державі. Науково-практична конференція пройшла 27-28.05.1993 р. під гаслом «Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку». Її співорганізаторами стали КПІ, Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині – Національна академія державного управління при Президенті України) та Міжнародний інститут менеджменту «МІМ-Київ». Надалі конференції пройшли у Трускавці, Чернігові, Дніпропетровську. Практика їх проведення вийшла за межі України й за підтримки Посольств України, провідних університетів конференції пройшли у Мінську (БДГУ, Білорусь), Москві (МВТУ ім. Баумана, Росія), Санкт-Петербурзі (СПДПУ, Росія), Вільнюсі (ВТУ ім. Гедімінаса), Ризі (РТУ, Латвія), Таллінні (ЕБШ, Естонія), Гельсінкі (ГЕУ, Фінляндія).

З 2002 р., коли на базі кафедри економіки та організації машинобудівного виробництва була створена кафедра міжнародної економіки, конференція дещо змінила назву - «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (МНТС), але продовжилась їх нумерація. У цьому році МНТС-2022 нумерувалася, як XVIII (XXX). Наша пропозиція зводиться до того, щоб нумерація конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи» значилася як № III (XXX). Такий підхід підкреслював би наступність, продовження розпочатої ще у 1993 р. загальнофакультетської конференції, а не розривати історію ФММ у науковому напрямі на окремі, не пов'язані між собою частини.

Наголосимо ще на ось якій особливості в історії ФММ. Упродовж 1992-2021 рр. факультет очолювали: к.х.н., професор, Заслужений працівник народної освіти України В.Д. Немцов, д.е.н., професор В.Г. Герасимчук, д.т.н., професор, Заслужений працівник народної освіти України О.А. Гавриш. Усі троє деканів – випускники КПІ, інженери-механіки, за плечима яких багаторічний стаж не лише науково-педагогічної, але й практичної роботи на виробництві. Як вже зазначалося, у 2021 р. деканом обрано д.е.н., професора Марину Олегівну Кравченко, яка сформувала нову команду зі своїми заступниками: С.М. Савченко, А.Р. Дунська, А.Д. Кухарук, К.О. Копішинська, С.В. Салоїд. Майже вся нова команда – випускники ФММ, які зростали, захищали дисертації в КПІ. М.О. Кравченко – взагалі випускниця першої групи ФММ (УВ-01).

Дозвольте на завершення ще раз привітати усіх ФММшників з 30-річним ювілеєм, подякувати за плідну працю, за важливу місію у підготовці економістів і управлінців для нашої країни, інших держав світу! Успіхів, нових звершень, нових перемог, здоров'я, добра і щастя кожному з вас! Многая літа вам, усім нам і нашому ФММ НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»!!!